

Cofnodion cyfarfod hybrid Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a gynhaliwyd yn Siambr yr Arglwydd Jones y Cyngor, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug a thrwy fideo-gynadledda ddydd Gwener, 17 Tachwedd 2023 am 10.00 am.

AELODAU CYD-BWYLLGOR YR AHNE A OEDD YN BRESENNOL

Dave Hughes (CSyFf) (Cadeirydd), David Shiel (Rheolwr Ardal yr AHNE), Huw Rees (Rheolwr Cefn Gwlad a Threftadaeth, CSDd), Karen Weaver (Swyddog Cydlynu'r AHNE), John Roberts (Partneriaeth yr AHNE a Chyfeillion Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy), Andy Worthington (Cadeirydd Partneriaeth yr AHNE), Ash Pearce (Cyfoeth Naturiol Cymru), Ceri Lloyd (Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE), Howard Sutcliffe (Swyddog yr AHNE), Lisa Jones (Adran Gyfreithiol CSDd)

HEFYD YN BRESENNOL AR-LEIN

Y Cyngorydd Win Mullen James (CSDd), Emrys Wynne (CSDd), Huw Jones (CBSW), Steve Gadd (Pennaeth Cyllid ac Eiddo, CSDd), Paula O'Hanlon (Uwch Swyddog Cyllid, CSDd), Emlyn Jones (CSDd), Ffion Roberts (CSDd), Tom Woodall (CSyFf) a Keith Davies (Prif Ymgynghorydd ar Dirweddau Dynodedig)

ARSYLWYR

Y Cyngorydd James Elson, y Cyngorydd Mike Bather a'r Cyngorydd Bobby Feeley

Yn gyntaf, dywedodd y Cadeirydd na fyddai'r Cyngorydd Dave Healey yn bresennol heddiw oherwydd profedigaeth deuluol, a chytunwyd i anfon cydymdeimlad a dymuniadau'r Pwyllgor ymlaen ato.

1. CYFLWYNIADAU, YMDDIHEURIADAU A DATGAN CYSYLLTIAD

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cyngorydd Dave Healey (CSyFf), Andrew Farrow (CSFf) a Nigel Williams (CBSW)

Ni chafodd unrhyw gysylltiad ei ddatgan.

2. COFNODION DRAFFT CYFARFOD Y CYD-BWYLLGOR

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod Cyd-bwyllgor Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy a gynhaliwyd ar 23 Mehefin 2023.

Materion yn Codi

Cyfeiriodd Steve Gadd at eitem 7 ar y rhaglen lle dywedodd fod CL wedi cyflwyno'r adroddiad, mewn gwirionedd ef a Paula O'Hanlon a'i cyflwynodd.

Cafodd y cofnodion eu cynnig a'u heilio gan Huw Jones ac Emrys Wynne.

PENDERFYNWYD:

Cytuno bod y cofnodion yn gywir.

3. **COFNODION DRAFFT CYFARFOD Y GRŴP LLYWIO EIN TIRLUN DARLUNADWY**

Eglurodd HS nad oedd y cofnodion hyn ar gael ar hyn o bryd ond dywedodd fod Ein Tirlun Darluniadwy wedi'i gynnwys yn y rhain. Cyfeiriodd hefyd at yr arddangosfa hynod lwyddiannus a gynhaliwyd yn Oriel Dory yn Llangollen.

4. **COFNODION DRAFFT CYFARFOD PARTNERIAETH YR AHNE A GYNHALIWYD
AR 20 HYDREF 2023**

Cyflwynwyd cofnodion drafft cyfarfod Partneriaeth yr AHNE a gynhaliwyd ar 23 Hydref.

Cyfeiriodd EW at dudalen 10 a'r ddau wall sillafu yn eitem 2 Gwangollen a'r trydydd pwynt bwled Llyfasi.

Cyfeiriodd AW hefyd at eitem 2 "Prosiect Cymunedol Pentre Dŵr" a ddylai ddarllen cynhyrchu cnu gradd mynydd nid grawn.

Cyfeiriodd HS at eitem 7 a oedd yn trafod ail-frandio'r AHNE yng Nghymru a Lloegr, a'r posibilrwydd y gellid cyfeirio at Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol yn dyfodol fel "Tirluniau Cenedlaethol" gyda logo newydd. Rhannodd y wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa bresennol yng Nghymru, gan ddweud bod y sefyllfa yn cael ei monitro am nawr.

Rhoddodd AW drosolwg o'r cyfarfod, gan dynnu sylw penodol at y cyflwyniad "Diwrnod ym Mywyd Ffermwr", pwysigrwydd sefydlu'r 6 Gweithgor a'r Cyflwyniad gan Dŵr Cymru. Cyfeiriodd hefyd ar y cyflwyniad ardderchog gan Gyfoeth Naturiol Cymru.

Cafodd y cofnodion eu cynnig a'u heilio gan y Cyngorydd Dave Hughes ac Andy Worthington.

PENDERFYNWYD:

Derbyn a nodi'r cofnodion.

5. **CYFLWYNIAD AR Y GRONFA DATBLYGU CYNALIADWY**

Roddodd Ceri Lloyd (Swyddog Datblygu Cynaliadwy'r AHNE) gyflwyniad ar y Gronfa Datblygu Cynaliadwy a oedd yn cynnwys gwybodaeth ar y sleidiau canlynol: -

- Trosolwg

- 19 Prosiect, 7 Cynllun Grant Cefn Gwlad a 2 gyfarfod Panel gyda gwybodaeth am yr arian cyfatebol a ddarparwyd
- Crynodeb o'r Canlyniadau a gafwyd
  - 7 o gynefinoedd wedi'u gwella
  - 44 contractwr/cyflenwr lleol wedi'u penodi
  - 656 o goed wedi'u plannu
  - 1260 o bobl wedi cymryd rhan
  - gyda 4014 o oriau gwirfoddol
  - 197 o ddiwyddiadau cyhoeddus
  - 28 o weithgareddau marchnata a hyrwyddo
- Cafodd Adolygiad Cynllun Rheoli 2020 – 2025 ei rannu'n 4 thema.
  - Natur, Tirwedd a Threftadaeth - darparwyd gwybodaeth am y Prosiect Awyr Dywyll a'r Fenter Gwella'r Dirwedd
  - Newid Hinsawdd - rhannwyd gwybodaeth am y Prosiect Cymunedau Gwyrdd a'r Stori Hydro
  - Hamdden, Iechyd a Lles – rhannwyd gwybodaeth ynghylch Park Run Llangollen a Gwyliau Cerdded Prestatyn a'r wybodaeth ddiweddaraf am y Prosiect Natur er budd Iechyd
  - yr Economi Wledig – rhannwyd gwybodaeth am brosiectau Bwyd a Diod a Thwristiaeth

Diolchodd y Cadeirydd i Ceri am y cyflwyniad, a dywedodd ei bod yn anhygoel gweld yr hyn sydd wedi'i gyflawni gyda chyn lleied o arian.

Llongyfarchodd AW y tîm a dywedodd bod y cyflwyniad yn amlinellu'r cyflawniadau, canlyniadau'r prosiectau a sut roeddent yn cysylltu â'r Cynllun Rheoli

Llongyfarchodd EW y tîm hefyd, yn arbennig o ran Park Run Llangollen a Gwyliau Cerdded Prestatyn. Nid oedd y rhain yn brosiectau mawr, ond mae'r gwerth am arian a'r manteision penodol maent yn eu cynnig i gymaint o bobl yn anhygoel.

6. **Y WYBODAETH DDIWEDDARAF AM BROSIECT DYNODIAD PARC CENEDLAETHOL GOGLEDD DDWYRAIN CYMRU**

Rhoddodd Ash Pierce, Cyfoeth Naturiol Cymru, gyflwyniad a oedd yn cynnwys gwybodaeth ar y pwyntiau canlynol:-

- Trosolwg – Amserlen

- Ardal y Chwilio
- Cyfathrebu ac Ymgysylltu
- Ymgysylltu diweddar a digwyddiadau i ddod
- Positifrwydd/ negyddoldeb cychwynnol
- Meysydd o Ddiddordeb
- Angen eglurder ar fanteision Dynodiad Parc Cenedlaethol
- Themâu cyffredin

Dywedodd y Cadeirydd, gan nad oedd gan y pwyllgor bwerau dirprwyol i drafod hyn, y dylid ystyried pob cwestiwn ar sail unigol.

Mewn ymateb i gwestiwn gan AW ar ddull gweithredu Llywodraeth Cymru (LIC), eglurodd AP fod rhaid i CNC barhau'n ddiuedd, gan fod LIC yn ystyried nad oedd yn dylanwadu'n ormodol ar y broses na CNC. Unwaith y byddai'r cam ymgynghori yn cael ei gyrraedd, byddai modd i pawb roi sylwadau ac i CNC gyflwyno eu cynnig, yn nodi'r hyn roeddent o'r farn ei fod yn gywir. Yna, byddai LIC yn penderfynu a yw'r dystiolaeth yn gadarn, a fyddent yn cytuno â hi ac yn parhau ar y sail honno. Byddai gan bartneriaid eraill fwy o rôl eirioli drwy gydol y broses.

Gofynnodd AW a fyddai modd dosbarthu'r sleidiau i'r bwrdd. Cytunodd AP i rannu'r rhain.

Roedd JR yn meddwl tybed a oedd adborth i barciau cenedlaethol gymryd rhan fwy gweithredol o ran bioamrywiaeth, adfer natur a newid yn yr hinsawdd. Hefyd, o'r trafodaethau a gynhaliwyd gan Gyfeillion Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy, gofynnodd a fyddai'r newidiadau i ardal y chwilio ar gyfer y parc cenedlaethol yn cael eu hystyried.

Mewn ymateb, cyfeiriodd AP at rôl parciau cenedlaethol ac roedd yn credu bod dyhead i gael mwy o effaith. Roedd asesiad yn cael ei gynnal i nodi gwahanol ffyrdd o weithio o ran y prosesau rheoli cynaliadwy integredig. Fodd bynnag, nid oedd edrych y tu hwnt i'r sefydliad yn rhan o gylch gwaith ei dîm. Mewn perthynas ag ehangu'r chwiliad o'r awyr, dywedodd y byddai angen cyflwyno tystiolaeth a fyddai'n cael ei hystyried unwaith y byddai'r holl ymatebion wedi'u cyflwyno.

Cyfeiriodd Keith Davies at Archwiliad Dwfn Bioamrywiaeth Llywodraeth Cymru a gyflwynodd argymhelliad ar gyfer y broses o ddynodi parc cenedlaethol newydd. Byddai angen iddo ddangos sut mae wedi ymgorffori a mesur adferiad natur, lliniaru ac addasu hinsawdd, a fyddai'n brif flaenoriaeth i unrhyw barc cenedlaethol newydd a fyddai'n cael ei sefydlu.

Cyfeiriodd EW at y problemau a gafwyd o ran gormod o bobl yn ymweld â safleoedd megis Eryri, Moel Famau a Bwlch yr Oernant yn dilyn covid. Dywedodd AP, yn y sefyllfa hon, y byddai angen cyflwyno sylfaen dystiolaeth yn sefydlu a fyddai dynodiad parc cenedlaethol yn gwella, gwaethygu neu liniaru'r problemau hynny. Gan fod y problemau hyn yn bodoli eisoes o fewn yr AHNE, canfu y byddai hyn yn

gwneud pethau'n waeth, ond bod angen dealltwriaeth o'r hyn sy'n achosi'r lefel honno o ymwelwyr.

Roedd gan EW bryderon hefyd ynghylch twristiaeth mewn cyrchfannau poblogaidd ac roedd o'r farn eu bod â goblygiadau i geisiadau cynllunio o fewn awdurdodau lleol. Dywedodd AP mai cam nesaf y broses fyddai edrych ar y gwahanol ddewisiadau o ran cynllun y parc a rhagosodiad parciau eraill. Roedd yn bosibl y byddai ceisiadau cynllunio yn cael eu dirprwyo'n ôl i awdurdodau lleol er mwyn lleihau unrhyw effaith negyddol.

Cyfeiriodd KD at swyddogaeth ffurfiol unrhyw awdurdod newydd, gan ddweud y byddai trafodaethau'n cael eu cynnal ynghylch rhai o'r dewisiadau. Un dewis posibl ar gyfer parc cenedlaethol newydd gyda swyddogaethau cynllunio fyddai dirprwyo'r swyddogaeth reoli i'r awdurdodau cyfansoddol. Byddai'r rhain yn cael eu trafod ar gam nesaf y prosiect.

Dywedodd HS fod y cyflwyniad yn egluro'r broses ymgysylltu cynnar a gynhaliwyd gyda Chyfoeth Naturiol Cymru. Darllenodd y wybodaeth yng nghynllun Eryri, gan gynnwys nifer y datblygiadau ar y gweill, gyda'r amod bod pobl wedi byw a gweithio yn yr ardal am 5 mlynedd. Nodwyd hefyd bod cynllunio yn cymryd amser hir mewn parciau cenedlaethol; un diwrnod yn hirach oedd hyn mewn gwirionedd. Yna, cyfeiriodd ar y ddwy ddogfen a oedd yn destun ymgynghoriad gan Gyfoeth Naturiol Cymru, a dywedodd nad oedd modd i'r cyd-bwyllgor ymateb. Fodd bynnag, byddai modd i'r aelodau ymateb yn unigol i'r holiadur, cyn 27 Tachwedd.

7. ADRODDAD ARIANNOL DATGANIAD BLYNYDDOL Y CYD-BWYLLGOR

Cadarnhaodd SG mai dyma'r sefyllfa ariannol o ran monitro yn ystod y flwyddyn a chyfeiriodd at y prif bwyntiau ynddo. Roedd yr adroddiad yn dangos gorwariant o £17,000 y cyllidebwyd ar ei gyfer mewn gwirionedd, ac roedd tudalen 58 yn rhoi gwybodaeth a y cyfraniad o arian wrth gefn, sef y gorwariant. Amlygodd yr adroddiad hefyd bod £52,000 ar ôl yn y gronfa wrth gefn gyffredinol. Eglurwyd y risgiau o ran cyllid Awdurdodau Lleol a Llywodraeth Cymru. Gan gyfeirio at y Datganiad Blynyddol, nodwyd bod Archwilio Cymru wedi cadarnhau eu bwriad i ddechrau gweithio ar Datganiad Blynyddol ym mis Rhagfyr, gan ei orffen ym mis Ionawr.

PENDERFYNWYD

Bod yr Aelodau'n cydnabod iddynt dderbyn y wybodaeth ddiweddaraf.

8. RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

Cyflwynodd HS y RhGD a chyfeiriodd at y prif faterion i'w hystyried.

9. DYDDIADAU CYFARFODYDD Y DYFODOL

Cynhelir y cyfarfod nesaf ar 12 Ebrill 2024.

Daeth y cyfarfod i ben am 11:20 am.

DRAFT